

**First Professional BAMS (Part I) Degree Supplementary Examinations,
September 2016
SANSKRIT - Paper II
(2010 scheme)**

Time: 3 Hours

Total marks:100

• **Answer All Questions**

1. व्याख्यात : (10)
 - वायुरेव महाभुतं वदन्तु निखिला जनाः।
आयुरेवैष भूतानामिति मन्यामहे वयम्॥
 - अपि क्रियार्थं सुलभं समित्कुशं जलान्यपि स्नानविधिक्षमाणि ते।
अपि स्वशक्त्या तपसि प्रवर्तसे शरीरमाद्यं खलु धर्मसाधनम्॥
 - योगेन चित्तस्य पदेन वाचां मलं शरीरस्य च वैद्यकेन।
योऽपाकारोत्तं प्रवरं मुनीनां पतञ्जलिं प्राञ्जलिरानतोऽस्मि॥
 - जीर्यन्ते जीर्यतः केशाः दन्ताः जीर्यन्ति जीर्यतः।
चक्षुः श्रोत्रे च जीर्यते तृष्णैका तरुणायते॥
2. टिप्पणीलिखत : (10)
 - चिकित्सा । • भूतात्मा । • प्राणायामः । • शौचम् । • मद्यम् ।
3. अर्थमुक्त्वा स्ववाक्येषु योजयत : (10)
 - अनेन । • तथा । • सह । • विना • च ।
4. सन्दर्भमुक्त्वा आशयं विशदयत : (10)
 - सर्वं प्रणश्यति समं वित्तविहीनो यदा पुरुषः। • एकबुद्धिरहं भद्रे ! क्रीडामि विमले जले ।
 - तद् गृहं जीवितं वाञ्छन् दूरतः परिवर्जयेत्। • भयाद्वा यदि वा कामात् सः ज्ञेयः पुरुषाधमः ।
5. ग्रन्थोक्तरीत्या विशदयत : (5)
 - प्रज्ञापराधः ।
6. सूचितकथां लिखत : (5)
 - बुद्धिहीना विनश्यन्ति यथा ते सिंहकारकाः ।
7. ग्रन्थोक्तरीत्या वर्णयत : (5)
 - वैद्यः ।
8. टिप्पण्यौ लिखत : (5)
 - जल्पः • प्रतिसंस्करणम् ।
9. विभागान् निर्दिशत : (5)
 - औषधम् । • स्नानम् ।

10. एकैकेन वाक्येन संस्कृतभाषायामुत्तरयत :

(5)

- कीदृशः ग्राम्याहाराः ?
- चिकित्सायाः प्रयोजनं किम्?
- वाजीकरणं किम्?
- एषणाः कति विधाः?
- किं नाम पुनर्जन्म?

11. रूपाणि लिखत :

(5)

- भविष्यति ।
- पठतु ।

12. रूपाणि लिखत :

(5)

ऋकारान्त पुल्लिङ्गः 'पितृ' शब्दः ।

13. विगृहणीत :

(5)

- राजयक्ष्मा
- आयुर्वेदः
- प्रपञ्चः
- दुर्लभः
- दारिद्र्यम्

14. यथोचितं योजयत :

(5)

पतञ्जलिः	-	भूतात्मा
जालम्	-	रासभः
वायुः	-	अहिपतिः
गर्दभः	-	गदम्
व्याधिः	-	धीवरः

15. अर्थं लिखत :

(5)

- कर्पटः ।
- व्यन्तरः
- मेथ्यम् ।
- कौलिकः
- सारमेयः ।

16. प्रयोगं विपरिमणयत :

(5)

- रमेशः पाठं पठति ।
- राजा राज्यं पालयति ।
- त्वया किं पठ्यते?
- त्वया भूयते
- रामः गृहे भवति ।
